

Pécsi Ítéltábla

Pf.III.20.089/2021/4. szám

A felperesek:

felperes1 cím1) I. rendű;

felperes2 cím1) II. rendű;

felperes3 cím1) III. rendű;

felperes41 cím1) IV. rendű

A felperesek képviselői:

ügyvéd1 (cím2) és

ügyvéd2 (cím3.)

Az alperes:

alperes1 (cím4)

Az alperes képviselője:

ügyvéd3 (cím5)

Az alperes érdekében beavatkozott:

ügyvéd4 (cím6) által képviselt beavatkozó1 (cím7)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

alperes 49. sorszám alatt

A per tárgya:

kártérítés megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Zalaegerszegi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

5.P.20.290/2019/47. számú részítélet

Részítélet

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság részítéletét – fellebbezett részében – részben megváltoztatja, és az alperest terhelő marasztalási összeget az I. rendű felperes esetében 15.000.000 (tizenötmillió) forintra és ennek 2013. november 22. napjától a kifizetés napjáig járó kamatára, a II. rendű felperes esetében 15.000.000 (tizenötmillió) forintra és ennek 2013. november 22. napjától a kifizetés napjáig járó kamatára, a III. rendű felperes esetében

6.000.000 (hatmillió) forintra és ennek 2013. november 22. napjától a kifizetés napjáig járó kamatára, a IV. rendű felperes esetében 35.000.000 (harmincötmillió) forintra és ennek 2013. november 22. napjától a kifizetés napjáig járó kamatára leszállítja azzal, hogy a kamat mértéke a mindenkorli késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat mértékével egyezik meg.

A felperesek részére fizetendő elsőfokú perköltség összegét 2.960.000 (kettőmillió-kilencszázhatvanezer) forintra leszállítja.

Egyéb fellebbezett részében az elsőfokú részítéletet helyben hagyja.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

A részítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a 2012. november 6. napján született IV. rendű felperesnél az alperes a születéshez képest megkésetten, a 2013. február 1-jei gyermekneurológiai vizsgálat során észlelte az ágyéki keresztcsonti gerinc felett található kb. két cm átmérőjű, akkor még nyílás nélküli tűzfoltot, az elváltozásra azonban a visszatérő lázas állapot miatti, 2003. őszi gyógykezelések során – egy alkalomtól eltekintve – nem fordított figyelmet. E mulasztása miatt az alperes nem ismerte fel és nem kezelte a IV. rendű felperes veleszületett fejlődési rendellenességét [dermal sinus], illetve az arra visszavezethető fertőzés miatt kialakult gerincvelő-gyulladást. 2013. november 22. napján a IV. rendű felperest már súlyos állapotban, alsó végtagi bénulással helyezték át a kórház Gyermekek Intenzív Osztályára, a hátán lévő piros foltban ekkor pörkkel fedett pattanásszerű képződmény volt észlelhető. 2013. december 9. napján [helyesen december 13. napján] a IV. rendű felperest megműtötték, gerincvelőn belüli kitisztítást végeztek és a bőrig terjedő nyílást eltávolították.
- [2] A IV. rendű felperesnél izomtónus eltérés, jobb láb túlsúlyú, bal alkar érintettségű végtagbénulás, illetve gyengeség áll fenn. A jobb alsó végtagon teljes érzéskiesés van, a jobb csípő hajlítása nagy fokban beszűkült, a csípőtől lejjebb a végtagon aktív mozgások nem indíthatók. A bal alsó végtag egyes mozgásai megmaradtak, az érzészavar bizonytalan. A bal könyök orsócsonti része duzzadt, deformált, a bal csukló orsócsont-állásban áll, mozgásai beszűkültek, a bal kéz ujjizületeiben is észlelhető mérsékelt fokú mozgásbeszűkülés. Az izomtónus-eltérés és a bénulások ágyéki gerincferdüléshez vezettek, ami miatt 2019. januárjától beépített gerincmerekítő fémimplantátummal él. 2019. júliusában törés miatt az implantátumot műtéti úton cserélni kellett.
- [3] A IV. rendű felperes önállóan fel tud ülni, kitámasztva megül, járni nem tud. Kerekesszéket használ, abból kivéve kúszik, emiatt jobb térdre gyakran kisebesedik, bal könyökének és csuklójának deformitása ehhez köthető. Felső végtagjai erősek. Térdelni kapaszkodva tud, megállni egyáltalán nem. A jobb felső végtag mozgásai teljesek, ezért egyedül enni, inni, laptopot használni képes. Kerekesszékből ágyba át tud mászni, de lakásukban a kerekesszék nem fér el, így nem használható. A kerekesszékbe visszamászni nem tud. Felsőruházatát fel- és le tudja venni, de a cipzárt nem tudja kezelni, egyéb öltözködésre nem képes. Inkontinens,

háromóránkénti katéterezésre, vizelet lebocsátásra, húgyúti görcsoldó és megelőző antibiotikus kezelésre, székrekedés miatt rendszeres gyógyszeres és mechanikus hashajtásra szorul. Hőháztartása is károsodott, melegben teste jobb oldala izzad és gyakran be is lázasodik. Torka évente két-három alkalommal begombásodik, ami az állandó antibiotikum-szedéssel hozható összefüggésbe.

- [4] A gerincvelő-gyulladás következtében kialakult, a gerincvelő szerkezetét érintő károsodásokban változás nem várható. A növekedéssel másodlagos ízületi és izomdeformitások kialakulására lehet számítani, amit orthopédiai segédeszközök (nyújtósínek, ortézisek) alkalmazásával, gyógytornával lehet javítani, késleltetni. További funkcióvesztést vagy idült fájdalmat okozó orthopédiai szövődmény (csont-ín-izom, ízületi deformitás) műtéti megoldást is szükségessé tehet, amelynek elvégzése funkciónyereség vagy fájdalomcsökkenés esetén javasolt. Félévente kéthetes rehabilitációs ellátásban részesül, urológiai problémája miatt rendszeres orvosi ellenőrzésre szorul. Orthopédiai felülvizsgálata félévente szükséges megnyújtás céljából.
- [5] Szellemi képességei érintetlenek, egészségi állapota miatt a köznevelésben részt venni csak magántanulónak tud. Állandó gondozásra és felügyeletre szorul, a katéterezés mellett a naponta végzendő átmozgatás, a terápiákra, szakorvosi ellenőrzésekre, valamint alkalmanként az oktatási intézménybe való eljutás is jelentős többletterhet jelent.
- [6] A IV. rendű felperes megváltozott egészségi állapota a IV. rendű felperes szüleit, az I. és II. rendű felpereseket, és a IV. rendű felperes testvérét, és III. rendű felperest is fokozottan megterheli. Az 51 éves I. rendű felperes rendőrként dolgozik, korábban aktív lelkesedéssel űzött munkáját csak passzívan, kollégái segítségével tudja ellátni. A gyermek sorsát, jövőjét érintően komoly félelmeket él át, érzelmileg labilissá vált. Szabadideje kizárólag a gyermek ellátására koncentrálódik, korábbi örömszerző szabadidős tevékenységei megszűntek. A 35 éves II. rendű felperes korábban eladó volt, a gyermekek ellátása miatt keresőmunkát nem végez. A IV. rendű felperes ellátása lekötötte minden idejét, emellett szórakozásra, sportolásra, társadalmi életre, bármilyen szabadidős tevékenységre neki sincs ideje, szorongási szintje megemelkedett. A házastársak kapcsolata az őket ért lelki és fizikai megterhelés miatt mélyponton van.
- [7] A 11 éves III. rendű felperes testvére betegségét nehezen viseli, mivel az jelentősen kihat a családon belüli helyzetére. A szülők figyelme a IV. rendű felperesre koncentrálódik, emiatt a III. rendű felperes szorong, biztonságigénye sérült. Fokozott mértékben vágyik stabilitásra, közösségi programokra, amely a szülők elfoglaltsága miatt számára nem adatik meg. Mindez a személyiségfejlődését hátráltatja.
- [8] A felperesek által indított perben a Nagykanizsai Járásbíróság I.P.20.932/2015/41. számú közbenső ítéletével az alperes kártérítési felelősségét 100% mértékben megállapította mindazokért a károkért, amelyek a felpereseket azért érték, mert az alperes a IV. rendű felperes vizsgálata, annak dokumentálása során nem az elvárható gondosság elvének megfelelően járt el. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Zalaegerszegi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Pf.20.629/2018/5. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyta.
- [9] A felperesek módosított kereseti kérelmükben vagyoni kárigényeik mellett az I. és II. rendű felperesek részére személyenként 20.000.000 forint, a III. rendű felperes részére 15.000.000 forint, a IV. rendű felperes részére 80.000.000 forint sérelemdíj és annak 2013. november 22. napjától számított törvényes mértékű késedelmi kamata megtérítésére kérték kötelezni az alperest, mivel az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben életminőségük jelentős romlását szenvedték el, a IV. rendű felperes súlyos egészségkárosodást szenvedett el, miáltal számukra az egészséges családban élés lehetetlenné vált.

- [10] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Álláspontja szerint a jogerős közbenső ítéletben foglaltak ellenére kártérítési felelősséggel nem tartozik, mivel legfeljebb a gyógyulási esély csökkenéséért állapítható meg a felelőssége, a gerincvelő gyulladásához és annak következményeként fellépő maradandó egészségkárosodáshoz a IV. rendű felperes fejlődési rendellenessége vezetett. Összecszerülésében a nem vagyoni kárigényt rendkívül eltúlzottnak találta.
- [11] Az elsőfokú bíróság részítéletében kötelezte az alperest az I. és a II. rendű felperesek részére személyenként 20.000.000 forint, a III. rendű felperes részére 15.000.000 forint, a IV. rendű felperes részére 80.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére. A keresetet a nem vagyoni kártérítés késedelmi kamata iránti igény tekintetében elutasította. Kötelezte továbbá az alperest a felperesek mint egyetemleges jogosultak részére 5.140.000 forint elsőfokú perköltség megfizetésére.
- [12] Részítéletének indokolásában felhívta az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 77.§ (3) bekezdését, 119.§ (1)-(3) bekezdését, 129.§ (1)-(3) bekezdését, a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi IV. törvény) 318.§ (1) bekezdését, 339.§ (1) bekezdését, 348.§ (1) bekezdését, 355.§ (1)-(4) bekezdését.
- [13] Rögzítette, hogy a jogerős közbenső ítélet az alperes kártérítési felelősségének fennállását 100%-os értékben megállapította, így a nem vagyoni kártérítés összecszerülésének kérdésében kellett döntenie. A vagyoni kárigényekkel összefüggésben szükséges további nagy terjedelmű bizonyítás miatt látta indokoltnak a további bizonyítást nem igénylő nem vagyoni kártérítés iránti igények részítélettel történő elbírálását.
- [14] Részletezte a IV. rendű felperesnél kialakult hátrányokat, rámutatva, hogy az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben a IV. rendű felperes súlyos mozgásszervi fogyatékos lett. Önellátási képessége teljes mértékben hiányzik, különleges bánásmódot, kiemelt figyelmet igényel. A vizezési, székelési inger hiánya miatti állandó katéterezés mellett egyéb, fájdalommal járó fizikai beavatkozásokra, állandó antibiotikumszedésre van szüksége. Állapotában javulás nem, romlás viszont várható, további műtétek válhatnak szükségessé. Kiemelte, hogy a IV. rendű felperes jó értelmi képessége folytán felfogja különbözőségét, vágyik az egészséges gyermekekhez hasonló életvitelre, az idő túlnyomó részét ugyanakkor a lakásba zárva édesanyjával tölti, a kortárs közösség hiánya miatt személyiségfejlődése, szocializációja fokozott mértékben veszélyben van.
- [15] Tekintettel az elszenvedett sérelem súlyosságára, annak a IV. rendű felperes egész életére kiható következményeire, az elsőfokú bíróság az aktuális árszintet és értékviszonyokat figyelembe véve a 80.000.000 forint nem vagyoni kártérítés iránti igényt nem találta eltúlzottnak. A bírói gyakorlatnál magasabb összeg megállapítását azzal is indokolta, hogy alperesi részről felelőtlen szakmai szabályszegés és mulasztás-sorozat vezetett a visszafordíthatatlan következményekhez. Megfelelő gondosság és körültekintés mellett a IV. rendű felperes betegségét rutinszerűen diagnosztizálni és gyógyítani kellett volna, ehelyett az őt kezelő orvosok a visszatérő lázas állapotát és egyéb meghatározó tüneteit elbagatellizálták. Mindebből kitűnően az átlagos nagyságrendű kártérítési összegeknek visszatartó ereje nincs, nem szolgálták a megelőzést.
- [16] A hozzátartozókat ért hátrány körében értékelte, hogy a korábban jókedvű, hagyományos életet élő szülők minden idejét felemésztí gyermekük állandó készenlétet igénylő ellátása. Szigorú időbeosztást követnek, amelyben nincs helye semmiféle szabadidős tevékenységnek, szórakozásnak, vagy rendkívüli eseménynek. A család megváltozott életét – amelynek a III. rendű felperesre is kihatása van – a perben meghallgatott tanúk (tanú1, tanú2, tanú3) vallomásai igazolták. Az igazságügyi pszichológus szakértői vélemény egyértelműen alátámasztotta, hogy a IV. rendű felperes megváltozott egészségi állapota a családtagokat fokozott mértékben terheli, életminőségük erőteljes mértékben romlott, pszichés állapotuk

szorongással, feszültséggel terhelt. A szociális izolációból, szeparációból származó feldolgozatlan feszültségek tovább nehezítik pszichés egyensúlyban maradásukat, teljesítőképességüket, illetve fejlődésüket. Ez a helyzet a IV. rendű felperes gyógyulásának hiánya miatt állandósult, javulásra remény nincs.

- [17] Mindezen körülményeket egyenként és összességében értékelve az elsőfokú bíróság helyt adott az I-III. rendű felperesek nem vagyoni kártérítés iránti igényeinek is, mivel megítélése szerint az nem eltúlzott, összhangban van a kialakult bírói gyakorlattal. Mivel az aktuális ár- és értékviszonyok alapján bírálta el a felperesek kereseti kérelmét, ezért a késedelmi kamat vonatkozásában az igényüket alaptalannak találta.
- [18] Az elsőfokú bíróság részítélete ellen az alperes fellebbezett. Elsődleges fellebbezési kérelme a kereset elutasítására és a felperesek perköltségben történő marasztalására, másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú részítélet részbeni megváltoztatásával a marasztalási összegeknek az I. és a II. rendű felperes esetében személyenként 800.000 forintra, a III. rendű felperes esetében 200.000 forintra, a IV. felperes esetében 1.000.000 forintra, a perköltséget tekintve 200.000 forintra történő leszállítására; harmadlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú részítélet hatályon kívül helyezésére irányult.
- [19] Fellebbezésének indokolásában arra hivatkozott, hogy a felperesek a 2015. évben előterjesztett kereseti kérelmükben mindösszesen 2.800.000 forint sérelemdíj megfizetésére kérték kötelezni, míg a felemelt keresetük már 135.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére irányult, a keresetmódosítással indokolatlanul, aránytalanul emelték fel a követelésüket anélkül, hogy a perindítás óta erre okot adó jelentős körülményváltozás bekövetkezett volna.
- [20] Rámutatott, hogy a károkozás időpontjában az 1959. évi IV. törvény volt hatályban, amely nem teszi lehetővé sérelemdíj iránti igény érvényesítését. A jogerős közbenső ítélet is kártérítési felelősséget állapított meg, amely nem alapozhat meg sérelemdíj iránti igényt. Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmen túlterjeszkedett, nem a kérelemhez kötötte bírálta el a felperesek igényét, módosította az érvényesített igény jogcímét.
- [21] Kiemelte, hogy a részére felrótt szakmai mulasztások a IV. rendű felperes gyógyulási esélyét vették el, a hátrány a gyógyulási esély elvesztésében, csökkenésében, és nem az egészségkárosodás bekövetkezésében állapítható meg, miután a fejlődési rendellenesség vezetett a gerincvelő gyulladásához és annak következményeként maradandó egészségkárosodáshoz. A gyógyulási esély elvesztése arányos, az egészségkárosodás mint eredmény számbavételénél alacsonyabb mértékű sérelemdíjat alapozhat meg csupán. A teljes kártérítés elvén túlmutat, ha az egészségügyi intézménynek olyan kártételeket kell megtérítenie, amelyek nem az esély csökkenésével, hanem magával az egészségkárosodással okozati összefüggésben merülnek fel.
- [22] Előadta, hogy az elsőfokú bíróság által megítélt nem vagyoni kártérítést összecszerúságában nagyon eltúlzottnak, életszerűtlennek tartja mind a bírói gyakorlat, mind az előterjesztett eredeti kereseti kérelem alapján, az a felperesek által állított jogsértés súlyával, az életvitelükre gyakorolt hatásával nem áll arányban, amellet, hogy a felperesek az általuk állított életvitelt és életminőséget, annak megváltozását nem bizonyították.
- [23] A fellebbezési tárgyaláson (Pf.III.20.089/2021/4. számú tárgyalási jegyzőkönyv), fellebbezését azzal egészítette ki, hogy az elsőfokú bíróság megalapozatlanul hivatkozott felelőtlen szakmai szabályszegések és mulasztások sorozatára, mivel a jogerős közbenső ítélet a IV. rendű felperesnél jelenlévő bőrelváltozás figyelemmel kísérésének, dokumentálásának elmulasztását róta a terhére. Nem tartotta elfogadhatónak az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, miszerint a IV. rendű felperes sorozatosan visszatérő lázas állapotát és egyéb tüneteit intézményében elbagatellizálták, miután álláspontja szerint orvosai a szükséges kezelést alkalmazták. Hivatkozott továbbá arra, hogy költségvetési szervként nincs fedezete

ilyen összegű igények kielégítésére, azt kigazdálkodni nem tudja. Felelősségbiztosítása is 10.000.000 forintban limitált, amely szintén azt tükrözi, hogy maga a biztosító is legfeljebb ilyen összeget tart szükségesnek egy-egy káresemény kapcsán.

- [24] A felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú részítélet helybenhagyására irányult. Hangsúlyozták, hogy az alperes teljes kártérítési felelősségét a jogerős közbenső ítélet megállapította, az ítélt dolgot az eljárás jelen szakaszában vitatni nem lehet. Kiemelték, hogy a 2013. február 1. napján az alperes által kiállított lelet szerint a IV. rendű felperes bőrelváltozásának figyelemmel kísérését szükségesnek tartották, ehhez képest arra a hónapokon át tartó kórházi ellátás során nem került sor, így mindenképpen sorozatos mulasztás terheli az alperest.
- [25] A beavatkozó a másodfokú eljárásban nyilatkozatot nem tett.
- [26] A fellebbezés részben alapos.
- [27] Mivel a fellebbezés hatályon kívül helyezésre is irányult, a másodfokú bíróság elsődlegesen ezt a fellebbezési kérelmet vizsgálta, mert annak megalapozottsága az érdemi felülbírálatot kizárná. Az alperes eljárási szabálysértésként kizárólag arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmet nem az abban megjelölt jogcímen bírálta el.
- [28] A bíróságnak az előterjesztett kereseti kérelemről kell döntenie; ezzel összhangban a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi III. törvény) 213. § (1) bekezdése és 215. §-a értelmében az ítéletben foglalt döntésnek ki kell terjednie a perben érvényesített kereseti kérelemre, de nem terjeszkedhet túl a kereseti kérelmen, illetőleg az ellenkérelmen. Az 1952. évi III. törvény hatálya alatt – mely jogszabály a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 630.§ (1) bekezdéséből következően a jelen perre is irányadó – egyértelmű és következetes volt a bírói gyakorlat abban a kérdésben, hogy a keresethez kötöttség nem jelent jogcímmel kötöttséget (EBH 2004.1143). A jogvita érdemi eldöntése során a bíróságnak az előadott és bizonyított tényekből kellett kiindulnia, a követelés jogcímének téves megjelölése nem eredményezhette az egyébként jogszerű követelés eljárási okból való elutasítását. Egyértelmű ez a gyakorlat abban a tekintetben is, hogy a bíróság akkor dönthet a keresetben megjelölttől eltérő jogcímmel az alperes marasztalásáról, ha az általa helyesnek vélt minősítéshez szükséges valamennyi tény, bizonyíték, adat a rendelkezésére áll. Mivel a keresetet a jogvita alapjául szolgáló jogviszony tartalma alapján kell a bíróságnak elbírálnia, nem sérti a kereseti kérelemhez kötöttség elvét, ha a bíróság a jogviszony tartalmát a kereset jogcímétől eltérően minősíti, és a keresetben megjelölt jogszabálytól eltérő jogszabály alapján marasztalja az alperest. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a sérelemdíj iránti igény nem vagyoni kártérítés címén történő elbírálásának akadályát tehát nem volt, ezzel az elsőfokú bíróság semmilyen eljárási szabályt nem sértett meg, hanem a szükséges és helyes eljárást alkalmazta, így a részítélet hatályon kívül helyezésének nem volt helye.
- [29] Az elsőfokú bíróság a tényállást helytállóan állapította meg, és az abból levont érdemi következtetéseivel is nagyobb részben egyetértett a másodfokú bíróság. Minden alapot nélkülöz az alperesnek az a fellebbezési hivatkozása, hogy a felperesek életvitelük, életminőségük megváltozását nem bizonyították. A súlyosan egészségkárosodott gyermek nevelésével járó terhek egyrészt köztudomásúak, a felpereseket sújtó hátrányokat mindemellett az elsőfokú bíróság által lefolytatott, az orvosszakértői és pszichológus szakértői vélemény beszerzésére is kiterjedő bizonyítás maradéktalanul feltárta, a felperesek hivatkozásait alátámasztotta.
- [30] Az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy jogerős közbenső ítélet alapján az alperes teljes kártérítési felelősséggel tartozik a felpereseknek okozott károkért.

- [31] Nem értett egyet a másodfokú bíróság azzal az alperesi érveléssel, hogy a felróható magatartásával okozati összefüggésben álló kár az esély elvesztésében jelenik meg. A kártérítési kötelezettség terjedelmére ugyanis nem lehet kihatása annak, hogy a felelősség a gyógyulási esély elvesztésén, csökkenésén úgy alapul, hogy ahhoz kötődően az egészségkárosodás bekövetkezett. A teljes kártérítés elve alapján a károkozó ilyen esetben is köteles az 1959. évi IV. törvény 355.§ (4) bekezdésében felsorolt kárelemek megtérítésére. A nem vagyoni kárigényt nem önmagában a gyógyulási esély elvesztése, csökkenése alapozza meg, hanem az a személyiségi jogsértés, amely az egészségromlással bekövetkezik. Nem tehető olyan általános érvényű megállapítás, hogy a gyógyulási esély elvesztésén vagy csökkenésén alapuló kártérítési felelősség esetén a károsult csak a maradandó egészségkárosodás számbavételénél alacsonyabb mértékű nem vagyoni kártérítésre lehet jogosult (Kúria Pfv.III.20.597/2018/6., Pfv.III.22.375/2016/6. számú ítéletek). Az orvosszakértői véleményből (Nagykanizsai Járásbíróság 1.P.20.932/2015/31. szám) kitűnően a IV. rendű felperes fejlődési rendellenessége elkülöníthető szakaszokra tagolódik; mindaddig, amíg a nyílás nem alakult ki a bőrelváltozás területében, a kialakult állapot kétséget kizáróan megelőzhető lett volna, míg a külvilággal való összeköttetés megtalálása esetén műtéti megoldással lett volna megakadályozható a további fertőződés lehetősége. Miután azonban az alperes a bőrelváltozás rendszeres ellenőrzését, szükséges speciális vizsgálatát (MR, ultrahang) és a már kialakult sipoly felismerését is elmulasztotta, a kialakulás időpontja, lefolyása, ehhez mérten a megelőzés vonatkoztatási alapja az ő hanyag eljárása miatt vált utólagosan tisztázhatatlanná. A bizonytalan tényhelyzet alperesnek való felróhatóságából következik az a közbenső ítéletben már értékelt feltételezés, hogy gondos eljárás mellett a gerincvelő-gyulladás maradandó következményeinek elhárítására is mód nyílhatott volna.
- [32] Az alperes által elmulasztott, de szükséges és elvárható intézkedések alkalmasak lettek volna a kár bekövetkezésének elhárítására, annak csökkentésére, így az alperes a IV. rendű felperes egészségkárosodásával okozati összefüggésben álló, a felpereseket ért nem vagyoni károkért köteles helytállni.
- [33] Az alperes a mulasztásának csekély súlyára is alaptalanul hivatkozott. Téves az alperesnek az az értelmezése, hogy felelősségének alapja csupán valamely adminisztratív mulasztás, dokumentációs hiányosság lett volna: a közbenső ítéletből egyértelműen kitűnik, hogy a beteg gondos vizsgálatát, a helyes diagnózis felállítását, az annak megfelelő további vizsgálatok elvégzését és ebből következően a szükséges terápia megkezdését is elmulasztotta az alperes. Miután pedig a IV. rendű felperes kóros állapota hosszabb idő alatt olyan módon alakult ki, hogy mindeközben ambuláns ellátás mellett többször osztályos kezelés alatt állt, nem vitatható a mulasztás sorozatossága sem. Mindezt alátámasztja, hogy az alperes által nem észlelt sipoly bizonyosan nem az utolsó alperesi és a zalaegerszegi vizsgálat között alakult ki, mert a kórházban a bőrijelenségen lévő nyíláson már pörköt találtak, melynek képződéséhez hosszabb időre volt szükség.
- [34] Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a felróhatóság súlyának, emellett pedig a prevenciónak is relevanciát tulajdonított a nem vagyoni kártérítés összecszerűségének megállapításakor (BDT2011.2576.). A nem vagyoni kártérítés funkcióihoz a kompenzáció, kiegyenlítés mellett hozzátartozik ugyanis a represszió is, a nem vagyoni kártérítés intézményében kifejeződő helytelenítéshez pedig természetszerűen prevenciós hatás is társul. Miután azonban magánjogi jogviszonyról van szó, a kompenzációhoz képest mindezek a további funkciók másodlagosak, kiegészítő jelleggel értékelendők. Prevenciós, különösen pedig a felek jogviszonyán kívül álló generálprevenciós szempontokkal ezért az elsőfokú bíróság mérlegelésétől eltérően az átlagos nagyságrendű kártérítési összegektől való jelentős

eltérés nem támasztható alá, a nem vagyoni kártérítésnek döntően a felperesek által elszenvedett személyiségi jogi jogsérelemhez kell igazodnia.

- [35] Az elsőfokú bíróság igen részletes bizonyítást folytatott le mindazokra a sérelmekre, amelyek a felpereseket a IV. rendű felperes egészségkárosodása folytán érték. A másodfokú bíróság kiemeli a IV. rendű felperes súlyos mozgáskorlátozottságát, amely élete végéig kerekesszék használatát teszi szükségessé, és a IV. rendű felperest életkorától függetlenül külső segítségtől függő helyzetben tartja; az ugyancsak kiszolgáltatottsággal, minden élethelyzetben állandó alkalmazkodási kényszerrel járó vizelet- és székletürítési nehezítettségét, ami miatt a IV. rendű felperes napirendjét úgy kell kialakítani, tartózkodási helyét úgy kell megválasztani, hogy két-három óránként a katéterezés elvégezhető legyen; a kialakult és várhatóan kialakuló, további szenvedést előidéző másodlagos ízületi- és izomelváltozásokat. Az ép intellektussal rendelkező IV. felperesnek mindemellett meg kell birkóznia azzal a lelki teherrel is, hogy megfosztották az egészséges kortársaihoz hasonló életvitel lehetőségétől, magányosságot él meg, a szociális izoláció leküzdésére korlátozottak a kilátásai. Egész életében folyamatosan harcolnia kell a testi fogyatékosságából eredő hátrányokkal, amellet is, hogy a kezek szorítóerejének megtartottsága folytán önálló helyzetváltoztatási, önkiszolgálási képessége speciálisan kialakított lakókörnyezetben javulhat.
- [36] A II. rendű felperes a IV. rendű felperes gondozása érdekében teljes korábbi életvitelét feladni kényszerült, segítségre házastársán kívül nem számíthat, mivel a katéterezés miatt a gyermeket másra bízni nem tudja. A gyermek ellátásából az I. rendű felperes is kiveszi a részét, ennek érdekében munkatársai támogató hozzáállására van utalva. Az állandó leterheltség és aggodás, a kikapcsolódási lehetőség teljes hiánya az I. és II. rendű felperesek lelki energiatartalékait felemésztette, örömforrásaikat kiapasztotta, aminek terhe a házastársi kapcsolataikra is rányomja a bélyegét. A III. rendű felperes helyzetét a pszichológus szakértő az „árnyékgyermek” kifejezésével jellemezte; mivel a család figyelme a IV. rendű felperesre koncentrálódik, a III. rendű felperes személyiségfejlődése megnehezedett, a kiegyensúlyozott családi környezet nyújtotta biztonság, a közös élmények és örömök megélésének lehetősége számára rendkívül korlátozottá vált.
- [37] A fentiek okán nem kétséges, hogy a IV. rendű felperes életét döntően a nála kialakult egészségkárosodás kényszerpályája határozza meg, mind az egyes alapvető életfunkciókat, mind pedig a személyiség kiteljesítésének lehetőségeit tekintve. Hozzá tartozói pedig a IV. rendű felperes állapotához való alkalmazkodás rendkívül szűk keretei közé szorultak, ugyancsak súlyos, életüket gyökeresen megváltoztató hátrányokat szenvedtek el. Az I. és II. rendű felpereseknek fennmaradó életüket arra kell szentelniük, hogy a IV. rendű felperest testi és lelki értelemben segítsék, támogassák az egészségkárosodás következményeivel való együttélésben. A másodfokú bíróságnak erre tekintettel kellett megvizsgálnia az alperesnek azt a fellebbezési hivatkozását, hogy a marasztalási összegek valóban kirívóan eltúlzottak-e. Ebből a szempontból annak, hogy a felperesek milyen összegű követelés iránt terjesztették elő keresetlevelüket, nincs jelentősége, a jelen perben ugyanis nem volt semmilyen eljárásjogi akadálya annak, hogy a felperesek pergazdaságossági szempontokra figyelemmel előterjesztett igényüket utóbb a jogalapi bizonyítás eredményének megfelelően alakítsák.
- [38] A másodfokú bíróság figyelemmel volt egyrészt arra, hogy az adott ügy egyedi körülményeit minden esetben önállóan kell megítélni, a személyiségi jogsértések és hátrányos következményeik különbözőségei nem teszik lehetővé a kártérítési összegek pontos összevetését, a bírói gyakorlatban formálódó értékszínvonal ugyanakkor szempontot ad a sérelemdíj nagyságrendi behatárolásához, a hasonló ügyekben hozott ítéletek reprezentálnak egyfajta bírói gyakorlatot, amelytől való eltérés az egyes sérelmet szenvedett személyek közötti indokolatlan különbségtételhez vezetne. A bírói gyakorlatban esetről-esetre értékelt, a

jogsérelmet kompenzáló összegek így orientáló szempontként figyelembe veendőek a döntésben kifejeződő összeg nagyságrendjére vonatkozóan.

- [39] A másodfokú bíróság ezért áttekintette, hogy a IV. rendű felpereséhez hasonló, igen súlyos egészségkárosodással járó esetekben milyen nagyságrendben határozták meg a bíróságok a másnemű előnnyel történő ellentételezéshez szükséges nem vagyoni kártérítési, illetve sérelemdíj-összegeket.
- [40] A Kúria Pfv.III.22.636/2017/5. számú részítéletben foglaltak szerint 2004. évben a háromhónapos csecsemőn veleszületett rendellenesség miatt életmentő műtétet hajtottak végre. Ebben az esetben nem volt olyan választható műtéti technika, amely ne rejtette volna magában az állapotromlás kockázatát. A műtét során kialakult neurológiai egészségkárosodással kapcsolatban az egészségügyi szolgáltató kártérítési felelősségét közbenső ítélet megállapította. Az önellátásra képtelen károsult, aki nem tanult meg járni, nem tud beszélni, etetni és itatni kell, az elbíráláskori értékviszonyokra figyelemmel összesen 20.000.000 forint, az őt ellátó szülei 10.000.000, illetve 12.000.000 forint, testvére pedig 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítésben részesült.
- [41] A Kúria Pfv.III.20.210/2017/4. számú ítéletével felülvizsgált ügyben az egészségkárosodott gyermek 2009. évben súlyos oxigénhiányos állapotra visszavezethető idegrendszeri maradványtünetekkel született. Egészségkárosodására jellemző állapot a négy végtagot érintő bénulás, a pszichomotoros fejlődés súlyos elmaradása, képtelenség az ülésre, járásra, önálló étkezésre, ivásra, széklet- és vizeletvizszatartásra. Élethosszig tartó gondozásra és ellátásra szorul, folyamatosan felügyeletet igényel. A károsodott gyermek 18.000.000 forint, az őt gondozó anya, akinél súlyos pszichés megbetegedés alakult ki, 10.000.000 forint, a különélő apa 2.000.000 forint, a sérült unokájukat aktívan segítő nagyszülők 3.000.000, illetve 2.000.000 forint és kamata nem vagyoni kártérítésben részesültek.
- [42] A Kúria Pfv.III.20.473/2018/6. számú ítéletének tárgyául szolgáló esetben 53 éves férfi szenvedett 2011. évben közlekedési balesetet, melynek következtében négyvégtagi bénulás alakult ki nála, kerekesszékhöz kötött, vizelet és részleges széklettartási képtelenséggel, önellátásra, munkavégzésre nem képes, önálló helyváltoztató képessége kerekesszékekkel is nagy mértékben korlátozott, középsúlyos depressziós tüneteket mutat. Ez a károsult nem vagyoni kártérítés címén az igényelt 32.000.0000 forintból 30.000.000 forint kompenzációban részesült, amelyben értékelést nyert az is, hogy maradványállapotának véglegességét átlátja és kiszolgáltatottságával tisztában van.
- [43] A Pfv.III.20.184/2021/4. számú felülvizsgálati ítélettel lezárt ügyben 2015. évben 19 éves fiatal közlekedési balesetben szenvedett súlyos sérülést, melynek következtében tetraplég állapotú, önálló életvitelre, folyamatos beszédre nem képes, tudata állapotát és annak családra gyakorolt hatását átfogja. Ebben az esetben a sérelmet szenvedett személy 40.000.000 forint sérelemdíjra és járulékaira tartott igényt, amelyből 35.000.000 forint és ennek késedelmi kamatának megfelelő összegben részesült kompenzációban. Az őt gondozó szülőknek 6.000.000, illetve 8.000.000 forint sérelemdíjat ítélték meg, míg az a testvér, aki tíz évesen került abba a helyzetbe, hogy életéből a korábban pótanyai szerepet betöltő nővére kiesett, 4.000.000 forint sérelemdíjban részesült.
- [44] A Pfv.III.20.029/2020/8. számú ítélettel felülvizsgált ügyben 16 éves fiatal 2016. évben gépjárművel történő elütés folytán szenvedett olyan súlyos koponyasérülést, ami miatt egészségkárosodása 100%-os mértékű, vigilkómában van, környezetével érdemi kontaktusa nincs, gyomorszondán át etethető, légzését oxigén adásával kell támogatni, folyamatos nyálszívásra (életfenntartó szakápolásra) van szüksége. Az egészségkárosodott személy 30.000.000 forint, az őt folyamatosan ápoló szülei 17.000.000, illetve 15.000.000 forint, míg a testvér 8.000.000 forint sérelemdíjra és kamatára vált jogosulttá. A marasztalás ebben az esetben a keresettel egyezően történt.

- [45] A fenti esetek kirajzolnak egy olyan nagyságrendet, melynek meghaladását a másodfokú bíróság nem látta lehetségesnek, kihasználását azonban feltétlenül indokoltnak találta, és a nem vagyoni kártérítés összegét e keretekre figyelemmel az 1959. évi IV. törvény 355.§ (1) és (4) bekezdése alapján a károsodáskori ár- és értékviszonyok alapulvételével határozta meg. Mivel a másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy a marasztalási összegnek jelentősnek kell lennie, ezért a kialakult nagyságrendi keretek közötti magasabb összegű nem vagyoni kártérítés – 35.000.000 forint – megállapítását látta szükségesnek a IV. rendű felperes esetében. Ehhez igazodóan korrigálta az I. és II. rendű felpereseknek járó nem vagyoni kártérítés összegét is. A III. rendű felperes esetében is úgy találta a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság által meghatározott nem vagyoni kártérítés a kialakult nagyságrendi kereteket meghaladja, így annak leszállítása indokolt.
- [46] Az alperes fellebbezési hivatkozásával szemben a károkozó teljesítőképessége nem szempontja a nem vagyoni kártérítési összeg meghatározásának. Az 1959. évi IV. törvény 339.§ (2) bekezdése ad lehetőséget arra, hogy a bíróság a kárért felelős személyt rendkívüli méltánylást érdemlő körülmények alapján a felelősség alól részben mentesítse. E kivételes rendelkezés alkalmazásának azonban nem volt helye, miután a rendkívüli méltánylást érdemlőnek tekinthető körülmények éppen a felperesi, és nem az alperesi oldalon hangsúlyosabbak. Az alperes és a beavatkozó közötti felelősségbiztosítási jogviszony a felpereseket ugyancsak nem érinti; az, hogy az alperesnek milyen mértékű kár okozására van biztosítási fedezete, a felelősségének terjedelmét nem befolyásolja.
- [47] Nem értett egyet a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban a kérdésben, hogy a nem vagyoni kártérítést az időközben bekövetkezett értékelkedés alapulvételével, késedelmi kamatok nélkül kell megállapítani. Az ilyen jellegű valorizáció alapja elsősorban az értékviszonyokban bekövetkezett olyan mértékű változás lehet, amelyre figyelemmel a sérelem okozásakor jellemző értékviszonyok figyelembevételével a marasztalás céljainak teljesülését veszélyezteti; ez azonban a perbeli esetben nem állapítható meg, a késedelmi kamatokra kiterjedő marasztalás a megfelelő kompenzációt is jobban szolgálja. Ezért a másodfokú bíróság a 2013. évi ár- és értékviszonyokra figyelemmel határozta meg a felpereseket megillető sérelemdíj összegét, és azok után az 1959. évi IV. törvény 360.§ (1) bekezdésének és 301.§ (1) bekezdésének megfelelően késedelmi kamatban is marasztalta az alperest.
- [48] A fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság részítéletét az 1952. évi III. törvény 253.§ (2) bekezdése alapján – fellebbezett részében – részben megváltoztatta, és az alperest terhelő marasztalási összeget a IV. rendű felperes esetében 80.000.000 forintról 35.000.000 forintra és ennek 2013. november 22. napjától járó kamatára; az I. és II. rendű felperes esetében személyenként 20.000.000 forintról 15.000.000 forintra és ennek 2013. november 22. napjától a kifizetés napjáig járó kamatára; a III. rendű felperes esetében 15.000.000 forintról 6.000.000 forintra és ennek 2013. november 22. napjától a kifizetés napjáig járó kamatára leszállította azzal, hogy a kamat mértéke a mindenkori késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat mértékével egyezik meg.
- [49] A megváltozott marasztalási összeghez igazodóan kellett leszállítania a másodfokú bíróságnak a felpereseknek az 1952. évi III. törvény 81.§ (2) bekezdése alapján járó elsőfokú perköltség összegét is.
- [50] Egyéb fellebbezett részében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság részítéletét az 1952. évi III. törvény 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [51] Miután a másodfokú eljárásban a pernyertesség-pervesztesség a peres felek között közel azonos arányú volt, a másodfokú bíróság az 1952. évi III. törvény 81.§ (1) bekezdésének második fordulója alapján úgy rendelkezett, hogy a felek a felmerült költségeiket maguk viselik.

- [52] A másodfokú eljárási illetéket a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 15.§ (1) bekezdése, illetve az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5.§ (1) bekezdés c) pontja alapján az állam viseli.

Pécs, 2021. november 11.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. előadó bíró, Dr. Vogyicska Petra s.k. bíró